

Jožek in Anica (primeta mater vsak za eno roko ter jo potegneta pred jaslice ter zapojeta):

Ljubezen je rodila vsem
blagost le in pa srečo,
obojo pa v ljubezni sveti
doseže se še večo:

Hosana na višavi,
ko Krist na zemljo hodi!
Ljudem mir in naravi
v tej noči sveti bodi!

Mati, Jožek in Anica (obstoje pred jaslicami).

Stric (stoji pri mizi, in solza mu pride v oko).

(Plameni svečk trepetajo pri hlevčku.)

(Zagrinjalo pade.)

DRAGOTIN HUMEK:

Majka priroda pripoveduje.

7. Pajkina možitev.

(Konec.)

aslednjega jutra sedi na trobeliki pajek z onstran meje. Tipalnice si snaži in se obrača na levo in na desno, da bi se pokazal pajki. In dve srebrni nitki je že spredel, da bi občudovala pajka njegov izdelek, Prav blizu do nje se pa le ne upa.

Navsezadnje se ojunaci in blekne prav krotko: „Prišel sem se ženit.“
„In lahko dokaže resnico svojih besedi,“ mu pomaga petršilj.

„Pa lep možiček je,“ ga hvali trobelika.

„Bedak!“ konča pajka pogovor.

A pajek se ne umakne. S šestimi očmi ljubeznivo škili na pajko, z dvema pa pazi, da bi ga ne zgrabila požrešna nevesta.

„Ničesar bi ne zahteval od vas,“ nadaljuje. „Sam imam svojo mrežo in v nji šest muh zapredelih, ki vam jih rade volje podarim jutri. In mnogo jih še nalovim in — —.“

„In neslano čvekaš, a jaz nečem takega strašila,“ ga prekine pajka.

Ustraši se pajek grozečih pajkinih oči in se umika. „Oprostite, nisem vas hotel žaliti. Pa kar grem, če me ne marate. Že hodim.“

Skrajni čas je bil, da jo je pobrisal pajek, zakaj pajka se je vsa razbesnela zakadila za njim, da ji je komaj ubežal po niti na zemljo med listje.

„Uh, tako-le ženišče,“ se hučuje miška, ki je prišustela prav tisti hip.

„Veseli me, da sem ti všeč,“ se ji posmehuje pajka.

„Morebiti ta ni bil pravi,“ tolaži petršilj.

„In ženska ni, da bi morala pobrati vse od kraja,“ pritrjuje trobelika.

Pajek je v tem pribežal domov. Ves zasopljen pripoveduje tovarišem o gospodični pajki, da je sicer grozno lepa, pa tudi samosvoja in ponosna nad vse mere. „Kar dokraja sem nesrečen,“ konča propadli snubec svojo povest.

In razgovori se sloves o lepi pajki od kraja pa do konca meje. Po dnevnikih poslih se vsak dan sestanejo pajki in se pogovarjajo edinole o pajkulji, ki sta ji lepota in ponos enako velika. Vmes zbadajo ponesrečenega tovariša, ki mu snubitev ni prinesla ni žene ni slave.

„Glej, jaz opraviš bolj,“ se pobaha mlad pajek, „zakaj ti si muhe samo obetal, jaz pa vzamem darilo kar s seboj. To bo pajki gotovo všeč,“

In pograbi veliko mesarsko muho, ki jo je zavil v pajčevino, pa jo vleče z velikim naporom na oni konec meje in na petršiljev list pred pajkino mrežo.

„Kaj, tak-le pritlikav nadutež da bi me hranil?“ se zadere nanj pajka in se v hipu spusti po niti navzdol. Preden se ji more umakniti nesrečni snubec, ga zgrabi razljučena pajka in ga požre pri priči. Muhe niti ne pogleda. Privošči si jo pa v mraku, ko ni nikogar, da bi jo videl.

Tako se je zgodilo še mnogemu pajku, ki si je hotel priboriti trmoglavko. Šest jih je še snedla, ko so ji govorili z najbolj izbranimi besedami. Dva pa nista mogla niti pričeti, ker so jima prej prestrigle nit življenja ostre pajkine čeljusti. Enega je pobral škorec, ko je ravno klical pajko, da se ji pokloni. Zadnjega je pa pogledala tako grdo, da je strahu padel v jarek ob meji in utonil v lužici.

„Ta je že dvanajsti,“ vzdihne miška.

„Štela jih nisem, in prav jim je!“ pravi pajka. „Bom pa vsaj imela odslej mir.“

„Oh, ti nesrečna ženska ti! Še brez otrok umrješ, da veš!“ Tako ji prerokuje miška.

„Prava reč to,“ jo zaničljivo zavrne pajka, obenem si pa misli, da je vseeno prav, če imamo koga, ki se nas spominja po smrti. Zamisli se.

„Morebiti se ji odpre trdo srce,“ pravi miška petršilju in trobeliki, ki radovedno opazujeta pajko.

„Čenče so to,“ se oglasi ta naposled, a ne otrese se neprijetnih slutenj in še muhe ne zapazi, ki se je vjela v mrežo.

„Izpametuje se,“ šepne miška.

Petršilj in trobelika tiho prikimata, da bi ne motila pajke, miška pa steče ob meji na oni konec, kjer je bilo še krdelce pajkov.

„Jutri pridite snubit, vam pravim,“ jih nagovarja miška. „Kdor se oglasi jutri, dobi pajko prav gotovo. Oh, kar drugačna je, vsa razmišljena in mehka. In samo sedi in strmi predse.“

A pajke je izmodrilo. „Naj si jo gre snubit, kdor hoče, jaz že ne grem,“ se odzove prvi in se skrije med listje.

„Jaz tudi ne grem, in jaz ne, in jaz ne,“ se po vrsti oglašajo pajki, pa jo pocedijo za prvim tovarišem.

Ostane jih le še troje ali čvetero, ki jih še ni popolnoma minila želja po lepi nevesti.

„Poizkusim pa jaz,“ se v hipu oglasi pajček mladenček, ki je komaj dorastel in ki je doslej samo gledal, kako so poizkušali tovariši.

„Ti da bi jo dobil?“ se mu posmehujejo pajki. „Ti da bi dosegel, kar se ni posrečilo dvanajsterim drugim? Ha-ha, ta je lepa!“

„Alí vam delam napoto? Vi se ne upate, a jaz grem in pogledam. Morebiti ji bo trinajsti snubec všeč. Kdo ve, kako so se vedli moji predniki. In če propadem, je to moja stvar.“

„Ej, samo pazi, kako se boš vedel ti sam,“ ga dražijo tovariši.

„Pridite jutri, pa si poglejte snubitev!“

Drugo jutro koraca vrsta pajkov za mladeničem, ki mirno in premišljeno prestavlja svojih osem nog. Začudeno gledata petršilj in trobelika. Miški skoraj pohaja dih, tako jo morita radovednost in skrb. Pajka se dela, kakor bi bila gluha in slepa.

Pokloni se ji snubec: „Spoštovana kraljična! Prišel sem, da vas vdano povprašam, bi me li ne hoteli imeti za moža?“

„To je že trinajsti,“ pravi pajka sama sebi.

„A ugaja mi nekoliko. Mož bi mi bil rad. Oni cepci so pa vsi hoteli, da bi jim bila žena. Ta je bolj ponižen.“

„Premislila si bo,“ šepče miška.

„Pst!“ pravi petršilj.

„St!“ svari trobelika.

„Še je cel,“ si potihoma pripovedujejo pajki.

In snubec nadaljuje: „Globoko je v meni prepričanje, da sem jako neskromen. Še globlja mi je pa zavest, da ste najlepša kraljična na tem božjem svetu.“

Tisti hip ga pogleda pajka, in pajek se strese od konca tipalnic pa do grebenčkov na nogah, kakor da bi dihnila vanj smrt. V strahu pobegnejo vsi pajki spremljevalci.

„Po njem je,“ pomislita petršilj in trobelika.

„Oh, ti presrčkana ženica ti“, se rogajo šibice v meji.

„Grozna babnica je to,“ se huđuje miška.

Pajek trepeče in ves je prepadel in grd. To ugaja menda pajki, zakaj mirno zadavi muho, ki se je zapletla v mrežo, in obenem opazuje pajka. Ta se navsezadnje osokoli in dokonča govor.

„Vem, da sem grd in majhen, a če me vzamete, bom najsrečnejši pajek tu v meji.“

In glej, pajki se omeči trdo srce. Muhi odtrga nogo in jo vrže pajku v znamenje privolitve.

„Vzamem te“, mu pravi, „a glej, da me ne ujeziš, sicer te pri pričim snem.“

„Vzame ga!“ se razveseli miška.

„Vzame ga!“ se čudita petršilj in trobelika.

„Vzame ga!“ si pripovedujejo šibice v meji.

„Vzame ga!“ kričijo pajki in se razpršijo vseokrog, ker jim ni do tega, da bi jih snedla pajka ob svatbi.

Veseli se miška, da se ji je posrečilo omožiti pajko. Še bolj sta vesela petršilj in trobelika ki bodeta imela v svojih vrhah pravo družino z očetom in mamo in otroki. Samega veselja sipljeta med svatbo cvet za cvetom na zemljo, da se vidi, kakor bi padale srebrne zvezdice. Miška privede mladiče, da si ogledajo mladi parček, mak se razposajeno reži, zvončice zvonijo in še šibice pozabijo za trenutek, da so pravzaprav v jezi z ono družbo. Pajka se pa mirno masti z muhami, ki si jih je zapredla v mrežo. Pajku ne ponudi ničesar. A temu ni do jedi. Ves poln je sreče in blaženosti.

Prva vstane drugo jutro miška in pogleda k pajkovim.

„Ali sta že vstala?“

„Nista še,“ pravi petršilj.

„Še spita,“ doda trobelika.

„Ha, videla bosta, kako krotka bo sedaj pajka in prijazna.“

„Morebiti še zapoje,“ si domisli petršilj.

„Kdo ve? Gotovo se izpremeni tako, da jo komaj spoznamo.“

Smejejo se miška in petršilj in trobelika. In ko zasveti solnce, ima tudi smehlaj na zlatem licu.

Tedaj prileze pajka izpod lista in sede v mrežo. Globoko zazdeha, pa se ne zmeni za nikogar.

„Hej, dobro jutro!“ jo pozdravlja miška.

„Dobro jutro!“ pozdravljata petršilj in trobelika.

„Kje je pa mož?“ povpraša miška.

„Snedla sem ga danes za zajtrk“, se mirno pohvali pajka.

Naglas zakriči miška. Petršilj in trobelika se v strahu streseta, da jima odpade vse listje, v šibicah pa zašumi kakor ob viharju.

„Tako grd se mi je zdel in bedast in zagaben,“ se opravičuje pajka. „Pa sem ga požrla.“

„In lastnega moža požreti!“ se zgrozi miška. „Kdo je še doživel kaj takega?“

Z onim dnem je umrlo življenje v meji. Pajka še bolj pridno lovi muhe in mušice in ne pogleda nikogar. Daleč onstran meje se še zdajpa-zdaj shajajo pajki in se pogovarjajo o znameniti svatbi. Miška je žalostna in nesrečna. Petršilj in trobelika sta ocvetela. Globoko kloneta vrhove in se ne prerekata več s šibicami v meji.

Čez nekoliko dni pokliče petršilj miško: „Čuj, miška, ki si prebrisana in pretkana! Morebiti se poboljša pajka sedaj. Jajčka leže.“

„Oh, tega ne verjamem, da bi pajka legla jajčka, še manj pa, da bi se poboljšala.“

A pajka vseeno leže jajčka. Desetorico jih ima na kupčko in grdo jih gleda. „Uh, da me je doseglo tako delo!“ se jezi.

„Gnezdo spleti in vsadi jajčka vanje,“ pravi petršilj.

„Pa nanje sedi, da izvališ mladiče,“ ji svetuje trobelika.

„In mušic nalovi, da prehraniš otroke,“ dodene miška.

„Zapeti jim boš morala pesemco, da jih uspavaš, daj, vadi se petja,“ ji prigovarjajo šibice.

Pajka se ne zmeni za dobre nasvete. Še štiri kupčke jajček zleže, nato pa zavije posamezne kupčke v gosto, tanko pajčevino.

„Še ima nekaj srca,“ pripomni miška, ki je opazovala pajko.

Pajka pa znese zavitke drugega za drugim na tla in jih zakoplje v zemljo. Naposled se globoko oddahne.

„Končala sem in nikoli se ne lotim več takega posla. Zopet sem samosvoja in svobodna.“

„Fej!“ se razhudi miška, „sromota si za ves ženski svet.“

„Sladka, srčkana ptičica je,“ se norčujejo šibice v meji.

Petršilj in trobelika v zdregi molčita.

*

Zjutraj drugega dne ni bilo več pajke v mreži in ne med listjem.

„Škorec jo je pozobal,“ pripoveduje miška. „Videla sem, kako mu je hipoma izginila v kljunu.“

„Še v želodcu mu ostane,“ se posmehujejo šibice.

Jesen je došla in zima.

Miška ždi na toplem v svoji luknji, pajkina jajčka pa varno leže v zemlji. Petršilj in trobelika sta že davno zvenela. Šibicam je odnesel jesenski piš listje, a ugonobil jih ni. V dolgih zimskih nočeh si pripovedujejo davne zgodbe in strpljivo čakajo v viharju in snegu in mrazu mladenke pomladi.

